

Η ιστορία εξακολουθεί να αιμορραγεί εξουσία...

ΤΟΝΙΖΕΙ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΗΝ «Ε» Ο ΒΡΑΒΕΥΜΕΝΟΣ ΣΚΗΝΟΘΕΤΗΣ
ΣΑΒΒΑΣ ΣΤΡΟΥΜΠΟΣ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΟΥΣ «ΠΕΡΣΕΣ» ΤΟΥ ΠΟΥ ΘΑ
ΑΝΕΒΟΥΝ ΑΥΡΙΟ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ «ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΙΑΝΟΣ»

Θανάσης Αραμπατζής

11/06/2022

«...Δημιουργήσαμε μια παράσταση, όχι απλά για να αφηγηθούμε την ιστορία της ήττας των Περσών, αλλά για να γίνουμε κι εμείς με τη σειρά μας, όπως ο Αισχύλος, πομποί σημάτων κινδύνου και αγωνίας στον χρόνο του τώρα» τονίζει σήμερα στην «Ε» ο σκηνοθέτης Σάββας Στρούμπος με αφορμή την παράσταση «Πέρσες» που θα πραγματοποιηθεί αύριο στις 9 μ.μ. στο Θέατρο «Κώστας Τσιάνος», παράσταση που κάνει προμιέρα από τη Λάρισα και είναι ενταγμένη στο πλαίσιο του Δικτύου Αρχαίου Δράματος. Ο βραβευμένος -με το βραβείο «Κάρολος Κουν»- σκηνοθέτης στη συνέντευξή του αναφέρεται στους «Πέρσες» της Ομάδας Σημείο Μηδέν, απαντά στο ερώτημα γιατί οι «Πέρσες» μοιάζουν σαν να γράφτηκαν χθες, ενώ μιλάει για το Διεθνές Δίκτυο Αρχαίου Δράματος, τι τον συνδέει με τη Λάρισα, αλλά και τα αποτελέσματα του πολύμηνου εργαστηρίου της Ομάδας Σημείο Μηδέν. Ο κ. Στρούμπος αναφέρει χαρακτηριστικά ότι «...οι ηθοποιοί, ατομικά και συλλογικά, κατάφεραν να επιτελέσουν μια πράξη ψυχοσωματικής υπέρβασης των μέχρι εκείνη τη στιγμή κεκτημένων τους. Μπήκαμε μαζί, ως ομάδα, στον χωρόχρονο του αγνώστου. Χρειάστηκε να αντικρίσουμε το Ανοίκειο κατάματα. Μέσα από μια τέτοια περιπέτεια γεννήθηκε η παράστασή μας».

Μετά τη βραβευμένη Αντιγόνη σας, επανέρχεστε με άλλο ένα κείμενο της αρχαίας ελληνικής γραμματείας...

Πιστεύω ότι η αρχαία τραγωδία είναι ο ορισμός του ανθρώπινου πολιτισμού. Ο τρόπος που οι τραγικοί ποιητές μελετούν το ανθρώπινο μέσα στον άνθρωπο στα ακραία όρια φύσης, ύπαρξης και ιστορίας, είναι για μένα συγκλονιστικός. Στην τραγωδία υπάρχει το τελετουργικό στοιχείο, το οποίο μας ωθεί σε μια ποιητική ανάπλαση του υλικού,

απομακρύνοντάς μας από τη γνωστή συνθήκη του ωμού ρεαλισμού. Μέσα από τον δρόμο αυτόν εξευγενίζονται οι αισθήσεις ηθοποιών και θεατών, ενεργοποιείται η βαθιά πρωτογενής συγκίνηση και η κριτική σκέψη. Μπορούμε να πούμε ότι ο άνθρωπος συνδέεται με την ανθρωπινότητά του όταν έρχεται σε επαφή με αυτά τα κείμενα.

Ο Αισχύλος γράφει την τραγωδία οκτώ μόλις χρόνια μετά τη ναυμαχία της Σαλαμίνας (δηλαδή το 472 π.Χ., ενώ η ναυμαχία της Σαλαμίνας χρονολογείται στο 480 π.Χ.). Ο Αθηναίος τραγικός αρνείται να χλευάσει τους αντιπάλους της πόλης του, ενώ ο ίδιος συμμετέχει στη ναυμαχία. Μέσα από την τραγική διάσταση του έργου του αναπτύσσει την κριτική στάση όχι μόνο απέναντι στους Πέρσες, αλλά κι απέναντι στους ίδιους τους Αθηναίους, που υιοθετούν πλέον τα χαρακτηριστικά των χειρότερων εχθρών τους. Το γνωστό δίπολο πόλεμος -και- εξουσία διαβρώνει κι αυτούς τους ίδιους, ρημάζοντας επί της ουσίας το πνεύμα και τα ιδανικά της Αθηναϊκής Δημοκρατίας.

Οι «Πέρσες» της Ομάδας Σημείο Μηδέν είναι, ίσως, η πιο συλλογικά διαμορφωμένη παράσταση. Αναμετρηθήκαμε για μήνες με το υλικό. Στο διάστημα αυτό οι ηθοποιοί, ατομικά και συλλογικά, κατάφεραν να επιτελέσουν μια πράξη ψυχοσωματικής υπέρβασης των μέχρι εκείνη τη στιγμή κεκτημένων τους. Μπήκαμε μαζί, ως ομάδα, στον χωρόχρονο του αγνώστου. Χρειάστηκε να αντικρίσουμε το Ανοίκειο κατάματα. Μέσα από μια τέτοια περιπέτεια γεννήθηκε η παράστασή μας.

Δυόμισι χιλιάδες χρόνια μετά τη συγγραφή των Περσών και μοιάζουν σαν να γράφτηκαν (για το) σήμερα. Τι πάει τόσο λάθος;

Η ιστορία εξακολουθεί να αιμορραγεί εξουσία... Το ζήτημα είναι πότε θα κλείσει αυτός ο αιμάτινος κύκλος αδιανόητης σπατάλης ανθρώπινων ζωών; Για πόσο ακόμα θα συνεχίζεται η τραγωδία της χειμαζόμενης ανθρωπότητας; Πότε θα θελήσουμε να διδαχτούμε επιτέλους από την ιστορία;

Η παράσταση πραγματοποιείται έπειτα από πολύμηνο εργαστήριο εστιασμένο στην αρχαία τραγωδία, γιατί; Τι προσδοκάτε από το εργαστήριο και τι αποτελέσματα έχουν παραχθεί;

Η Ομάδα Σημείο Μηδέν είναι ερευνητική ομάδα. Αυτό σημαίνει πως η διαδικασία παραγωγής μιας παράστασης όπως την ξέρουμε, μπαίνει στο μικροσκόπιο της κριτικής και της αμφιβολίας. Δεν θεωρούμε τίποτα εκ των προτέρων δεδομένο. Ξεκινάμε μέσα από ένα συγκεκριμένο φιλοσοφικό σκηνοθετικό σκεπτικό, το οποίο κι αυτό είναι αποτέλεσμα πολύμηνης έρευνας, ανοίγουμε ένα παράθυρο στο χάος και βήμα το βήμα ανοίγουμε έναν δρόμο προς αυτό που δεν υπάρχει ακόμα.

Στο εργαστήριο των Περσών μελετήσαμε διεξοδικά το στοιχείο θρήνου που βρίσκεται στο επίκεντρο της συγκεκριμένης τραγωδίας. Μελετήσαμε, επίσης, τη φύση της εξουσίας, το μέγεθος του κυνισμού, αλλά και του φόβου που διαπερνά ένα άτομο σε θέση εξουσίας όπως είναι η Άτοσσα, μητέρα του Ξέρξη και βασίλισσα των Περσών. Αγγίξαμε τη βαθιά διάβρωση που έχουν υποστεί οι Πέρσες από το δίπολο πόλεμος και εξουσία, σε βαθμό τέτοιο που αρνούνται πεισματικά να βγάλουν συμπεράσματα από την ολοσχερή ήττα τους, γεγονός που τους αφήνει μονάχα μια διέξοδο, αυτή του παροξυσμικού θρήνου, ως την επόμενη εκστρατεία, ως το επόμενο ανθρωποσφαγείο.

Τελικά, δημιουργήσαμε μια παράσταση, όχι απλά για να αφηγηθούμε την ιστορία της ήττας των Περσών, αλλά για να γίνουμε κι εμείς με τη σειρά μας, όπως ο Αισχύλος, πομποί σημάτων κινδύνου και αγωνίας στον χρόνο του τώρα.

Η παράσταση εντάσσεται στο πλαίσιο του Διεθνούς Δικτύου Αρχαίου Δράματος, πόσο σημαντικό να (επι)κοινωνηθεί σε κοινό, αλλά και θεατρικούς συντελεστές το αρχαίο δράμα; Κρύβεται μέσα του -ίσως- η απάντηση σε κάθε ερώτηση;

Όλοι οι μεγάλοι δάσκαλοι του θεάτρου, όπως ο Τερζόπουλος, λένε ότι η αρχαία τραγωδία είναι το σπουδαιότερο σχολείο για ηθοποιούς, γιατί μας φέρνει αντιμέτωπους με το ιδιαίτερο φορτίο πάθους και αγωνίας των τραγικών προσώπων. Στην προσπάθειά μας να το αντιμετωπίσουμε, χρειάζεται να εγκαταλείψουμε τις δικλίδες ασφαλείας που διαθέτουμε ως καλλιτέχνες και να βαδίσουμε σε ανεξερεύνητα ερμηνευτικά τοπία. Η διαδικασία αυτή είναι βαθύτατα εκπαιδευτική. Αλλά και ως θεατές, ερχόμαστε σε επαφή με μορφές πρωτογενούς συγκίνησης, που χάνουμε στην καθημερινότητά μας. Επίσης, ασκούμεστε να σκεφτόμαστε και

βλέπουμε τα πράγματα κριτικά. Κινήσεις που σαφώς εμπλουτίζουν τον εσωτερικό μας κόσμο.

Ο θεσμός του Διεθνούς Δικτύου Αρχαίου Δράματος έχει ιδιαίτερη σημασία ακριβώς διότι δίνει τη δυνατότητα να μελετηθεί σε βάθος η τραγωδία μέσα από συναντήσεις καλλιτεχνών οι οποίοι προέρχονται από διαφορετικούς πολιτισμούς και παραδόσεις.

**Ξεκινάτε την περιοδεία σας από τη Λάρισα και το Β' Αρχαίο Θέατρο...
(Σας συνδέει κάτι με την πόλη;)**

Μας συνδέει η πολύ όμορφη συνεργασία με το Θεσσαλικό Θέατρο, την Κυριακή Σπανού και τους συνεργάτες της, όπως και η πολύ θερμή ανταπόκριση των θεατών στην παράσταση της «Αντιγόνης» το φθινόπωρο που μας πέρασε.